

Klimatsmart på kontoret

Innehåll

Resan till jobbet

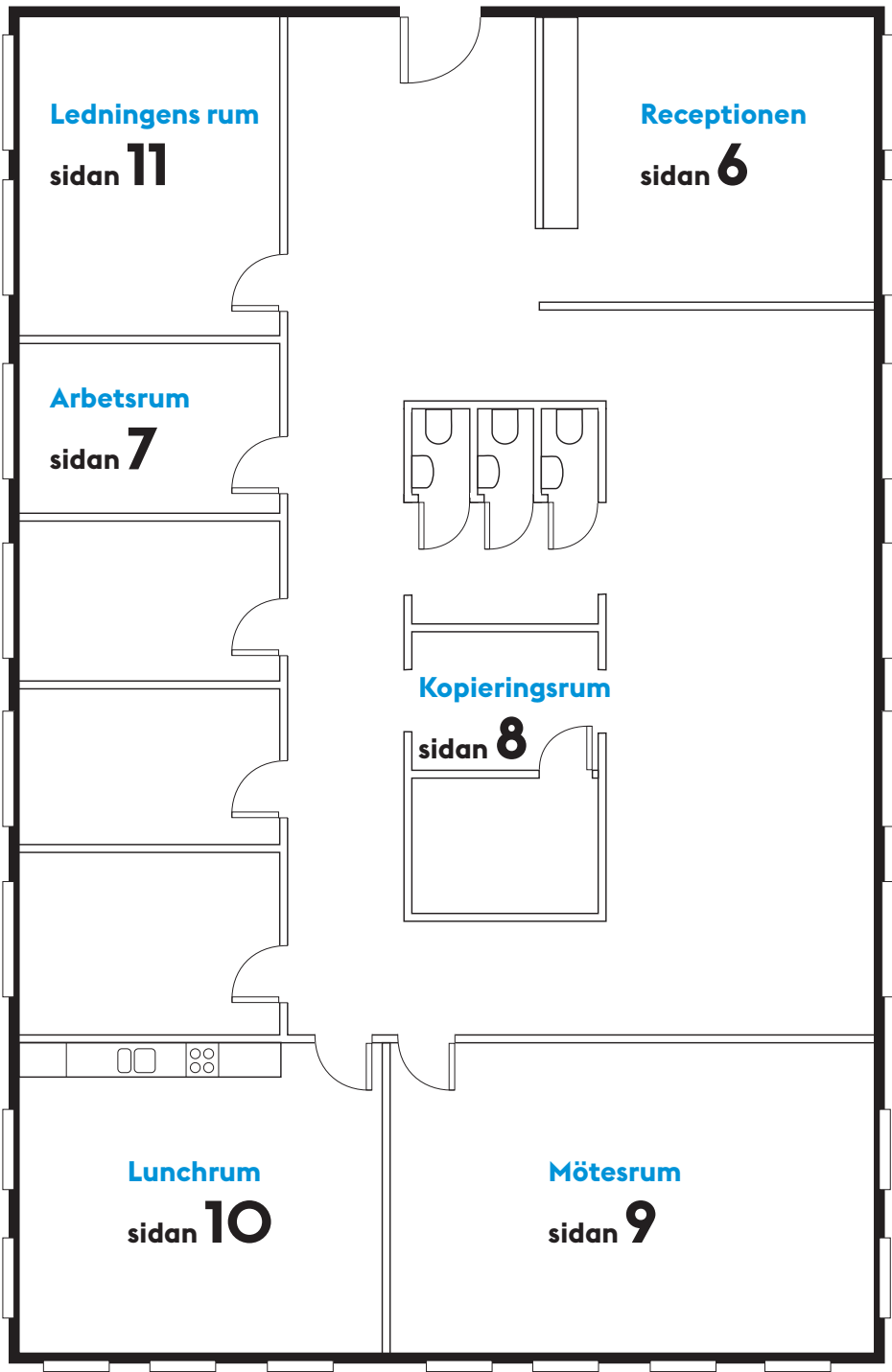
sidan **5**

Resor i tjänsten

sidan **12**

Fastighetsvärden

sidan **13**

Nästa steg – den
cirkulära ekonomin

sidan **14**

Klimatsmarta verktyg

sidan **15**

Fördjupning

sidan **16**

Stockholms stad och företagen – för klimatet!

Klimatförändringarna påverkar oss alla och är vårt gemensamma ansvar. Vid klimattoppmötet i Paris i december 2015 enades världens länder om ett gemensamt avtal för att minska växthusgasutsläppen. Det kräver omfattande utsläppsminskningar, på både global och lokal nivå.

Därför måste vi som har möjlighet gå före och visa vägen. Över hälften av världens befolkning bor i dag i städer och står för över 70 procent av alla växthusgasutsläpp. Om Stockholm kan inspirera andra städer att ställa om till att bli fossilbränslefria och hejda klimatförändringarna har vi mycket att vinna. Vi kan visa att det är fullt möjligt att kombinera välfärd med minimal klimatpåverkan.

Detsamma gäller företagen. Gröna lösningar har aldrig varit så aktuella som nu och de företag som går i bräschen för innovation och utveckling blir framtidens vinnare. I Stockholm ska utsläppen av växthusgaser vara högst 2,3 ton per invånare 2020, stadens organisation ska vara fossilbränslefri 2030 och hela Stockholms stad ska vara fossilbränslefri senast 2040. För att klara detta behöver vi din hjälp!

I den här broschyren har vi samlat tips och förslag på hur du och ditt företag kan bidra till att allas våra klimatmål nås. Många av tipsen bidrar samtidigt till att effektivisera ert arbete, stärka ert varumärke och dra ned på era kostnader. Välj ut de tips som passar just er arbetsplats och kom ihåg – alla bidrag gör skillnad!

Katarina Luhr
Stadsmiljöborgarråd, Stockholms stad

Gå igenom ditt kontor!

Vi går från rum till rum på din arbetsplats för att syna företagets energianvändning och hur den kan effektiviseras. Många klimattips minskar även företagets kostnader. Använd de som passar ditt företags förutsättningar.

Klimatfrågan

Vid klimattoppmötet i Paris i december 2015 enades världens länder om ett gemensamt avtal för att minska utsläppen av växthusgaser. Avtalet innebär att ökningen av den globala medeltemperaturen ska hållas väl under 2 grader, med en strävan att begränsa den till 1,5 grader för att följderna för vår planet ska vara hanterbara. Det kräver omfattande utsläppsminskningar, såväl på global och lokal nivå som inom offentlig och privat sektor.

Stockholms klimatarbete

Stockholms stad började redan i mitten av 1990-talet att arbeta aktivt för att minska stadens utsläpp av växthusgaser. Växthusgasutsläppen per stockholmare har idag nästan halverats sedan 1990 då de var 5,4 ton per invånare. Inräknat är utsläppen från el- och gasanvändning, uppvärmning och kylning av fastigheter och de transporter som invånare och verksamheter i Stockholms stad använder. Nu är stadens mål att utsläppen av växthusgaser ska vara högst 2,3 ton per invånare 2020, att stadens organisation ska vara fossilbränslefri 2030 och att Stockholms stad ska vara fossilbränslefri senast 2040. Följ vad som händer inom staden på stockholm.se/klimat

Ditt företag – en del av lösningen

Stadens invånare, företag och organisationer behövs i arbetet för att uppnå stadens klimatmål och minska de globala växthusgasutsläppen.

Företagets klimatpåverkan kan delas in i två delar:

Första delen är klimatpåverkan från den egna verksamheten. Hit räknas växthusgasutsläpp från kontoret samt utveckling, produktion och transporter av företagets varor och tjänster, från underleverantörerna till kunderna. För att minska klimatpåverkan kan företaget dels göra en rad egna åtgärder som vi skriver om i den här broschyren, dels efterfråga åtgärder från fastighetsägaren, men också ställa krav på de underleverantörer som företaget har avtal med.

Andra delen är de växthusgasutsläpp som företagets sålda varor eller tjänster orsakar under sin användning och återvinning. Framtidens företag erbjuder varor eller tjänster som minskar de globala växthusgasutsläppen. Sådana företag finns i Stockholms företagsnätverk Klimatpakten och Klimatpakten Plus. En del av dem är med som goda exempel i denna broschyr.

Gör företagets kunder medvetna om och inkludera dem i företagets klimatarbete. Det finns många fördelar för företaget, konsumenterna och samhället med ett omvärldsperspektiv och långsiktigt hållbart arbete.

Klimatsmart på kontoret

Denna broschyr visar hur företag kan minska växthusgasutsläppen på arbetsplatsen. Även små förändringar i vardagen gör skillnad i längden. Ta fram mål, gör en tidsplan för att uppnå dem och utse några som ansvarar för att åtgärder genomförs. För att nå målen behövs beslut i ledningsgruppen och delaktiga medarbetare. Inspireras av våra klimattips och goda exempel.

Medlem i
Klimatpakten

Stockholms stad:

Klimatpakten är ett samarbete mellan Stockholms stad och företag verksamma i Stockholmsregionen. Alla branscher är välkomna vilket gör det till ett spännande forum för utbyte av kunskap och erfarenheter i klimatarbetet. Företagen i Klimatpakten går med på att minska sina utsläpp av växthusgaser eller uppfylla något av målen i Stockholms miljöprogram. I medlemskapet ingår seminarier, en årskonferens och en årlig gemensam uppföljningsrapport. För att ytterligare förstärka stadens klimatarbete bildades 2016 Klimatpakten PLUS, en ny grupp inom Klimatpakten där medlemmarna har den gemensamma visionen om att bli en fossilbränslefri organisation till 2030.

Resan till jobbet

Medarbetaren

Stöd klimatsmarta resor

Uppmuntra medarbetarna att ta sig klimatsmart till jobbet. Ordna säkra cykelställ och duschrum, delta i tävlingar med stegräknare, erbjud SL-kort och låncyklar. Det gör företaget till en attraktiv arbetsgivare.

Kortare resor

Promenera

Om du har mindre än 3 km eller 25 minuters gångväg till jobbet, passa på att gå dit eller hem några dagar i veckan. Det gynnar både din hälsa och klimatet.

Cykla

Genom att cykla istället för att köra bil en dag i veckan kan du minska växthusgasutsläppen med 62 kilo per år. När du cyklar till jobbet får du frisk luft och motion som gör dig mer uthållig på jobbet. Prova gärna en elcykel om du har en längre väg till jobbet.

Längre resor

Åk kollektivt

I Stockholm är det ofta nära till en busshållplats eller tunnelbanestation, till spårvagn eller pendeltåg. Över 90 procent av stockholmarna har max

300 meter till närmaste station eller hållplats. Nu finns även kollektivtrafik på vatten där SL-korten gäller.

Infartsparkera

Parkera cykeln eller bilen på en av SL:s eller stadens infartsparkeringar vid kollektivtrafiken. Hitta den närmaste på stockholmparkering.se eller sl.se. En del har gratis parkering, på några parkerar du gratis med SL:s Accesskort om du har ett månadsabonnemang.

Samåk

Om du måste ta bilen till jobbet, hör med en kollega som bor i närheten om ni kan åka tillsammans. Samtidigt som ni hinner umgås en stund halverar ni er bränslekostnad och klimatpåverkan jämfört med om båda hade kört varsin bil.

Gott exempel: Taxi Stockholm har som mål att minska koldioxidutsläppen med 80 procent till 2017, från basåret 2005. Ur ett längre perspektiv arbetar Taxi Stockholm efter miljövisionen att erbjuda en fossilfri transporttjänst. Taxi Stockholm har stegvis bytt ut bilparken mot miljöklassade bilar. I dag består fordonsparken av över 90 procent miljöbilar. Halvårsvis

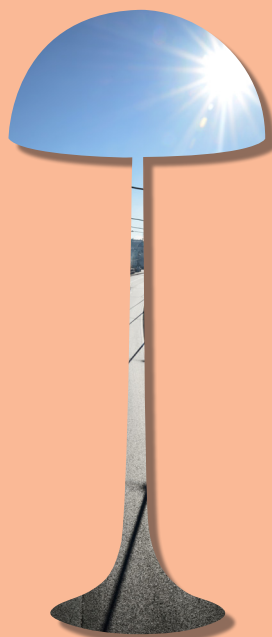
följs även val av drivmedel upp för att säkerställa att minst 80 procent utgörs av biodrivmedel. Sedan 2009 kör Taxi Stockholms bilar dubbelfritt vilket har en direkt positiv inverkan på närmiljö genom minskade partiklar och minskat buller.

Stockholms stad:

Stockholm har sedan 1990-talet arbetat tillsammans med producenter för bränsle och fordon. Staden ska öka andelen miljöbilar på marknaden och öka användningen av förnybara bränslen i fordon. Dels har miljöbilar köpts in till stadens verksamheter och dels har andra organisationer och företag motiverats till att köpa miljöbilar. Målet är 100 procent miljöbilar i stadens verksamheter som tankar 85 procent miljöbränsle. Läs mer på stockholm.se/miljobilar

Stockholms stad:

Nyttig information för att planera din cykelresa hittar du här trafiken.nu/stockholm/cykel. Läs mer om Stockholms cykelsatsningar på stockholm.se/cykla

Receptionen

Belysningen

Satsa på LED

Lysdiodlampor (LED) utvecklas hela tiden och trenden är att lamporna blir bättre och billigare. LED-lampan håller upp till 15 gånger längre än glödlampan och drar ungefär 80 procent mindre el. Den innehåller dessutom inget kvicksilver. LED-lamporna har också öppnat upp för helt nya möjligheter när det gäller att designa nya armaturer eftersom lamporna kan göras så små och i många olika former. Använd LED-belysning där det går.

Sätt in moderna lysrör

Har du lysrörsarmaturer så vinner du mycket på att byta ut äldre T8-armaturer (tjockare lysrör) mot modern T5-teknik (tunnare lysrör) med HF-don. De ger mer och bättre ljus och halverar energianvändningen. Med dagsljusstyrning och närvarogivare kan du minska ännu mer.

Värmen och ventilationen

Kolla fönster och dörrar

När fönster eller ytterdörrar lämnas öppna på glänt en längre tid blir väggen nedkyld och temperaturen höjs automatiskt i elementen. Det blir kallt på golvet och varmt vid taket. Rummet känns

obehagligt och energiåtgången ökar. Öppna istället fönstret på vid gavel i tio minuter. Då hinner den dåliga luften ersättas med frisk. Säg till din fastighetsvärd direkt om fönster eller dörrar är dragiga eller trasiga.

Entréer

Utforma en energisnål entré

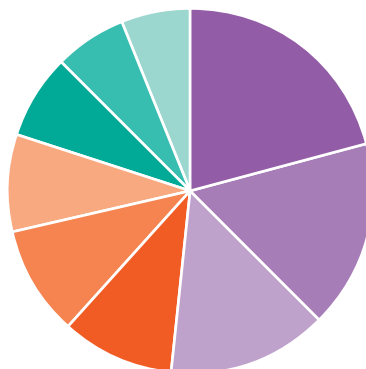
Alla byggnader är försedda med entréer av något slag. I lokalbyggnader kan värmeförluster genom entréer vara stora beroende på vald teknisk lösning och hur ofta de används. Det finns till exempel entréer som öppnar när man passerar på trottoaren utanför. Det finns också

entréer till butiker som står öppna under dagtid året om. Tänk noga igenom din entrélösning. Med rätt utformning får du ett bättre inomhusklimat och minskat energibehov.

Buden och transporter

Klimatsmarta bud

Be alltid om att få ett cykelbud eller en miljöbil vid leveranser. Många bud- och taxibolag har idag klimatsmarta alternativ. Om företaget är regelbunden beställare kan ni skriva avtal om att ha miljöanpassade transporter som standard.

Elanvändning i kontorsmiljö

- ▼ Belysning 21,0 %
- ▼ Fläktar 16,6 %
- ▼ Dator (PC) 14,3 %
- ▼ Datahall och server 9,9 %
- ▼ Kylmaskiner 9,8 %
- ▼ Övrig fastighetsel 8,8 %
- ▼ Övriga apparater 7,4 %
- ▼ Diverse ospecificerat 6,3 %
- ▼ Elevärme och värmepumpar 6,0 %

Arbetsrum

Belysningen

Placera lamporna rätt

Lamporna ska lysa upp den plats i rummet där du arbetar och ha en ljusstyrka som passar ditt behov. Ofta kan företagshälsovårdens ergonomiansvarige hjälpa till med detta. Det är viktigt både för din arbetsmiljö och för kontorets energianvändning.

Släck lamporna

Släck ljuset när du lämnar arbetsrummet, även om det bara är en kort stund. Det är en myt att lampor och lysrör drar mer el och att brinntiden förkortas om de tänds och släcks ofta.

Datorn

Skriv ut dubbelsidigt

Ställ in skrivaren på dubbelsidig utskrift som standard. Kontorets IT-ansvarige kan visa dig och samordna inställningen så att samtliga får den som standard.

Aktivera datorns energisparläge

Energisparläget stänger ner datorn automatiskt för att använda mindre el om den inte används inom en viss tid. Datorn går igång igen med en knapptryckning. Kontorets IT-ansvarige kan visa dig och samordna inställningen så att alla får den som standard.

Stäng av datorn och skärmen

Datorn och datorskärmen drar energi även i energisparläget. Stäng av dem med strömbrytare när du går hem.

Ett grenuttag med master/slavefunktion är bra när många apparater är sammankopplade. Huvudapparaten kopplas till masteruttaget, medan kringutrustningen ansluts till slaveuttagen. När du stänger av huvudapparaten stängs alla andra apparater också av. Koppla även in skrivbordslampan samt höj- och sänkbara bord, deras transformatorer drar mycket el.

Återvinningen

Återvinn papper

Se till att alla arbetsrum har kärl för pappersåtervinning. Återvunnet papper minskar energianvändningen och växthusgasutsläppen med 35 procent jämfört med framställning av papper från skogsråvara.

Visste du att:

Om datorn stängs av helt vid arbetsdagens slut använder den 2,7 kWh per år till uppstart och avstängning. Om datorn istället sätts i energisparläge under den tid som den inte används under dygnet blir elanvändningen 15 kWh per år. Om företaget har 1 000 datorer som inte stängs av blir det 12 300 kWh extra i elanvändning, vilket kostar cirka 12 300 kr per år.

En modern stationär datorns elanvändning vid olika inställningar:

På med maximal effekt	255 Watt
På med aktiverat energisparläge	2,4 Watt
Avstängd med transformator i vägguttaget	0,3 Watt
Avstängd med strömbrytare	0 Watt

OBS: Skärmens och separata högtalares energianvändning tillkommer.

Kopieringsrum

Kopiatorer och skrivare

Kopiera dubbelsidigt

Kopiera på båda sidorna och halvera pappersanvändningen. Det ger företaget lägre kostnader för papper och minskar energianvändningen.

Stäng av apparaterna

Kopiatorer och skrivare drar mycket energi även när de inte kopierar. Ställ in dem så att de går ner till bästa sparläge när de inte används. Stäng av dem helt med strömbrytaren över natten och över helgerna när ingen jobbar.

Dataservrar

Modernisera servrarna

Om företaget har många dataservrar eller nätverksomkopplare som konstant kräver el och kylning finns det anledning att se om det går att byta ut dem

mot modernare med högre kapacitet och lägre energianvändning. Då kan färre servrar göra samma jobb medan de reducerar elanvändningen och kostnaden på sikt. Samtidigt blir det säkrare i drift, tystare ljudnivå och frigör utrymme.

Kontorsförrådet

Återanvänd kontorsmaterialet

Samla pärmar, mappar, pennor och annat kontorsmaterial och utrustning som blir över på ett ställe så att de kan användas igen. Återanvändning minskar både inköpskostnader och klimatpåverkan.

Köp miljömärkt

Beställ papper och material som är miljömärkt. Det är en garanti för minimal energianvändning och miljöpåverkan.

Stockholms stad:

Stockholm ska bli ett internationellt centrum för gröna datahallar. Genom affärsmodellen Öppen Fjärrvärme® kan datahallar sälja sin överskottsvärme till Fortum Värme. I stället för att gå förlorad till atmosfären, tas värmen om hand och blir en viktig del i stadens uppvärmning. Bara värmen från befintliga datahallar i Stockholm skulle kunna värma 60 000 lägenheter. Lönsamt för datahallarna, samtidigt som ett stort steg tas mot stadens klimatmål: ett fossilbränslefritt Stockholm senast 2040.

Kopiatorers elanvändning vid olika inställningar:

Kopiering	1 000–2 000 Watt
Vänteläge (kopierar direkt)	250–500 Watt
Energisparläge (kopierar efter uppvärmning)	100–300 Watt
Avstängning med timer (på och av vid klockslag)	10–40 Watt
Avstängd med strömbrytare	0 Watt

Mötesrum

Medarbetaren

Engagera och motivera

Informera, involvera och motivera alla medarbetare till att bidra till och utveckla klimatarbetet. Det är en förutsättning för att införa och genomföra åtgärder så att företagets klimatmål kan uppnås.

Sätt klimatet på dagordningen

Ta alltid med frågan om de beslut som tas ökar växthusgasutsläppen och om det går att minska klimatpåverkan på något sätt.

Möten

Ordna video- eller telefonmöten

Företag med kontor utspridda över landet eller världen som ofta har möten internt, kan med fördel investera i en telefon- eller videokonferensanläggning. Ersätt rutinemöten och spara resorna till möten där det är viktigt att träffas personligen.

Gott exempel: Telia Sveriges flygresor minskade med

78 procent sedan en mötespolicy och videokonferenser infördes 2001. Den som sammankallar till ett möte måste bedöma om det kan genomföras som tele- eller videokonferens. Det har

minskat företagets koldioxidutsläpp med 83 procent samtidigt som resekostnaderna har minskat med 240 miljoner kronor per år

Ha webbmöten

Konferera vid din egen dator. Med hjälp av särskilda program kan alla se och höra de som deltar i mötet. Ni kan även arbeta med gemensamma bilder och texter. Kontakta företagets telefon- eller IT-leverantör för att få hjälp.

Boka videokonferenshotell

Företag som mer sällan har möten med andra företag kan hyra in sig på ett videokonferenshotell i närheten. De har utbyte med liknande anläggningar över hela världen och bokar även åt det företag som ni ska kommunicera med. Den effektiva arbetstiden ökar samtidigt som resekostnader och växthusgasutsläpp minskar.

Så här kan ditt företag minska klimatpåverkan vid era evenemang:

- Välj en lokal som ligger nära kollektivtrafik.
- Anpassa mötestiderna till tågtider och beskriv hur deltagarna kommer till lokalen med kollektivtrafik.
- Uppmana deltagarna att gå, cykla eller åka kollektivtrafik dit.
- Skicka information och inbjudan med e-post som hänvisar till event-webbsida.
- Använd digitalt material istället för tryckt.
- Beställ ekologisk mat och säsongens råvaror, med dokumenterade leverantörstransporter. Eller beställ genomgående vegetarisk mat.
- Planera och certifiera evenemanget som klimatneutralt eller miljömärkt hos auktoriserad organisation.

Visste du att:

En tågresor från Stockholm till Göteborg släpper ut 0,001 kilo växthusgaser per passagerare. Kör du bil till Göteborg släpper du ut 46 kilo växthusgaser medan en flygresor dit släpper ut 72 kilo växthusgaser per passagerare.

Lunchrum

Maten

Välj en miljömärkt restaurang

Utbudet av KRAV- eller Svanen-märkta restauranger ökar samtidigt som många kockar satsar på säsongens och ekologiska råvaror. Även många matbutiker har blivit miljömärkta vilket innebär att de har ett större sortiment av ekologiska och klimatsmarta varor.

Ät klimatsmart mat

En tredjedel av de svenska hushållens klimatpåverkan kommer från maten. Med enkla och medvetna val är det möjligt att halvera utsläppen från maten du äter: Minska mängden kött och ät mer vegetariskt, välj hållbart fångad fisk, ät frukt och grönt, gärna i säsong och släng mindre mat. Inspiration till att äta mer klimatsmart finns i kokboken "Det smarta köket". Du kan ladda ner den på stockholm.se/smartakoket

Gör en ny rätt av rester

I Sverige slängs upp till 30 procent av maten. Spara och ta med gårdagens matrester och lägg till färska grönsaker för att ordna en ny spännande lunchrätt samtidigt som du spar pengar. Genom att minska mängden mat som slängs med 10 procent kan växthusgas-

utsläppen minskas med 20 kilo per person och år.

Drick det goda kranvattnet

Ta vatten från kranen istället för dryck på flaska. Det minskar utsläppen av växthusgaser med 35 kilo per person per år. Stockholms vatten har hög kvalitet och kostar 1 öre per liter. Älskar du bubbelvatten så ordna så det går att göra eget direkt via kranen i köket. Då undviks klimatpåverkan från tillverkningen av flaskorna och transporterna.

Återvinningen

Använd muggar

Servera varma drycker i porslinsmuggar och med skedar som kan diskas istället för i engångsmuggar med teskedar av plast. Det blir trevligare och minskar klimatpåverkan och sophämtningen.

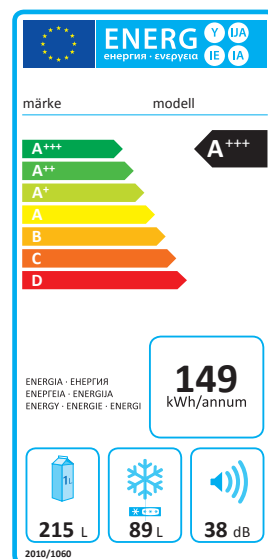
Källsortera mera

Om förpackningar sorteras kan materialet återvinnas och bli nya förpackningar igen istället för att framställas från nya råvaror. Genom att återvinna 10 procent mer förpackningar och tidningar minskar växthusgasutsläppen med 15 kilo per person per år. Samtidigt minskar kostnaderna för sophämtning.

Utrustningen

Välj energisnål utrustning

Ställ energikrav på kaffeautomaten, den kan använda 1 000 kWh el per år. Det kan halvera energiåtgången. Om vitvarorna i köket är gamla, passa på att byta ut dem till en storlek som passar det verkliga behovet. Välj nya vitvaror med minsta möjliga energianvändning A+++, enligt EU:s energimärkningsdirektiv.

Ledningens rum

Strategi

Ledningen visar vägen

För att nå ett framgångsrikt och långsiktigt lönsamt klimatarbete måste ledningen ta beslut och vara målmedveten. Tydliga riktlinjer och engagerade medarbetare som lär sig hur företaget tjänar på klimatarbetet ger framgångar.

Ta fram en vision

En tydlig vision för företagets klimatarbete med både lång- och kortsiktiga klimatomål bidrar till att alla i företaget kan sträva åt samma håll för att nå dit. Följ upp och redovisa åtgärderna regelbundet. Uppmärksamma och fira gemensamt när målen uppnås!

Elanvändningen

Syna elräkningen

Studera företagets elräkningar regelbundet för att ta kontroll. Hur mycket el används i företaget varje månad? Ändras elanvändningen på grund av årstiderna eller för att företaget har utökat eller köpt fler eller större apparater som drar el? Vilka aktiviteter använder mest el i företaget? Gör en nattvandring på kontoret när ingen arbetar för att se vad som är i gång. Fråga efter statistik över elanvändningen per timme. Börja med

att minska elanvändningen för en aktivitet och följ upp detta.

Välj el aktivt

Välj ett elabonnemang som passar företagets behov. På elpriskollen.se finns alla elhandelsbolags erbjudanden. De flesta elbolag erbjuder el som enbart produceras från förnybara energikällor, till exempel vindkraft, vattenkraft, biomassa och solenergi. Välj el som är märkt med Bra Miljöval eller motsvarande för minskad miljöpåverkan.

Upphandlingar

Ställ miljökrav vid upphandlingar

Upphandlingsmyndigheten visar att energi och miljökrav i upphandlingar inte gör inköpen dyrare utan bidrar till besparingar i ett längre perspektiv. Det finns stora vinster för ekonomin och klimatet om företaget satsar på att köpa in och skriva avtal för energieffektiva varor och tjänster. Läs mer på upphandlingsmyndigheten.se

Utred företagets behov

Ta reda på hur mycket el olika apparater drar. Köp inte apparater som är större eller mer avancerade än företagets behov eller apparater som drar mycket el. Om

företaget har eget elavtal: Ta reda på om ni abonnerar på rätt effekt. Har man energieffektiviserat kan det vara högre än vad man behöver. Se över elavtalet och om det finns möjlighet till tariff-optimering.

Kolla livscykelkostnaden

Inköpspriset för en elektronisk apparat eller maskin är bara en del av kostnaden. Tänk på att företaget ska betala för energianvändningen och underhållet under varans hela livslängd. Gör en livscykelkostnadsanalys för att räkna hem energisnåla och klimatsmarta investeringar.

Visste du att:

Naturvårdsverkets årliga enkät till allmänheten 2015 visar att 70 procent av de tillfrågade företagen drar att köpa varor och tjänster från företag som arbetar för att begränsa klimatförändringen.

72 procent kan tänka sig att betala mer för en vara eller tjänst om företaget arbetar för begränsad klimatförändring.

66 procent väljer en vara eller tjänst som de tror har mindre negativ påverkan på klimatet.

Resor i tjänsten

Strategi

Resepolicy

Skriv en resepolicy som beskriver varför det är viktigt att resa klimatsmart, när resor i arbetet är nödvändiga och vilka transportmedel som prioriteras. Det skapar en tydlig och gemensam inriktning. Se till att alla på företaget känner till och aktivt använder resepolicy. Utvärdera den regelbundet.

Lokala resor

Skaffa tjänstecyklar

För att snabbt och enkelt komma till möten och kunder i närområdet kan cykeln vara bästa alternativet. Det förenklas med tjänstecyklar och lånehjälmar på jobbet. Om tunga saker ska med så ordna cykelväskor eller en cykelkärra som lätt kan kopplas på cykeln. Det finns också ett stort utbud av praktiska lastcyklar.

Låna Stockholms cyklar

Mellan april och oktober finns stadens 1 000 låncyklar ute på 150 cykelstationer i staden. Ett säsongskort kostar 250–300 kr och ger dig möjlighet att låna och lämna en cykel vart du vill och hur ofta du vill tre timmar åt gången. Du hittar dem på citybikes.se

Res med SL företagskort

För resor till kunder, mötesplatser och konferenser nära kollektivtrafik kan företaget tjäna tid och pengar på att skaffa SL företagskort. Resor med T-bana, spårvagn eller pendeltåg har minimal klimatpåverkan, växthusgasutsläppen är endast 0,00007 kilo per person och km. Läs mer på sl.se/foretag

Kör miljötjänstebil

Om företaget har tjänstebilar eller förman sbilar, satsa på elbilar eller bränslesnåla miljöbilar som går på miljöbränslen. Kräv även miljöbil vid taxiresor och för hyrbilar. Utsläppen av fossila växthusgaser kan minska med minst 30 procent per km med en miljöbil. Om du konsekvent tankar biogas kan växthusgasutsläppen från bilresorna minska med 80 procent.

Långväga resor

Ställ krav på resebyrå

Kräv att resebyrå ger klimatsmarta resealternativ samt regelbunden uppföljning med statistik över hur företaget reser. Ha tåg som förstahandsval för resor inom Sverige, vilket kan öka den effektiva arbetstiden och rejält minska utsläppen av växthusgaser från resan.

Möte på halva vägen

Boka en neutral mötesplats mittemellan kontoren och planera mötestiderna utifrån tågens tidtabeller. Istället för flyg eller långa tågresor blir det delade kostnader, ökad arbetstid och minskad klimatpåverkan.

Planera flygresan

Flyget har överlägset störst klimatpåverkan per km. Om det saknas alternativ till att flyga till konferensen eller kundmötet, planera för flera möten samtidigt och använd tiden effektivt. Välj direktflyg – en mellanlandning både på vägen dit och hem ökar din klimatpåverkan avsevärt.

Gott exempel: Smarta Val har beslutat att de anställda ska välja kollektivtrafik framför bil, när det är möjligt. Resor med kollektivtrafik subventioneras därför för de anställda. Bara när tunga verktyg och redskap ska användas är bil tillåtet. Arbetet med lokalvård, hemstädning, hantverks- och trädgårdsarbete planeras inom samma områden under samma tidsperiod, för att logistiskt göra det enklare att promenera eller åka kollektivt mellan uppdragen.

Fastighetsvärden

Strategi

Klimatsmart samarbete

Kontakta fastighetsvärden för att diskutera företagets energianvändning och klimatpåverkan. Det kan uppmuntra och underlätta fastighetsägarens klimatarbete, vilket gynnar alla som använder lokalerna.

Förhandla om hyresavtalet

Erbjud fastighetsvärden att minska kontorets användning av el och vatten mot att den fasta hyran minskar för dessa poster. Det kan minska värdens behov av och kostnader för underhåll då slitage och trycket på dessa systems maxnivå minskar. Det finns mätare för individuell mätning av el och varmvatten vilket gör att fastighetsvärden kan debitera för den faktiska användningen. Fråga efter ett grönt hyresavtal. Läs mer på fastighetsagarna.se/gront-hyresavtal

Snabba insatser

Energianalysera kontoret

Enligt EU-direktiv ska alla byggnader ha en energideklaration. Läs fastighetens energideklaration, den beskriver byggnadens energianvändning och förslag till kostnadseffektiva åtgärder. En del åtgärder kan ni göra själva direkt, andra

kostar och tar tid att införa eller måste göras av fastighetsvärden. Prioritera de olika åtgärderna och begär in offerter från olika företag. Förhandla sedan med fastighetsvärden.

Behovsstyr värme och ventilation

Mycket energi kan gå åt i onödan om lokalernas ventilationssystem och värmesystem inte fungerar optimalt. Kontrollera att dessa system underhålls regelbundet och är intrimade så att de inte motverkar varandra. Undersök möjligheterna att minimera driften nattetid och helger när kontoret är tomt.

Minimera varmvattnet

Anmäl direkt om det finns läckande kranar eller toaletter i företagets lokaler. Be fastighetsvärden installera snålspolande munstycken i alla kranar. Vattenåtgången halveras och varmvattenanvändningen minskar, vilket minskar klimatpåverkan.

Långsiktiga insatser

Ordna säkra cykelställ

Samarbeta för att anlägga säkra och lätt tillgängliga cykelställ utanför arbetsplatsen eller ordna en cykelparkering i ett garage. Erbjud gärna cykelpump, vattenslang och duschrum. På så sätt uppmuntras medarbetare till att cykla.

Välj uppvärmningskälla

Fråga fastighetsvärden vilken slags energikälla som används för att värma upp lokalerna. Om det inte är fjärrvärme, som idag utgörs av cirka 80 procent förnybar energi, så ta upp frågan om alternativ för uppvärmning med fastighetsvärden.

Gott exempel: Vasakronan erbjuder gröna hyresavtal till sina hyresgäster. Efter tecknandet erbjuds hyresgästen en energianalys genom vilken de får förslag på åtgärder som reducerar elanvändning, uppvärmning, ventilation och kyla. De kostnadsbesparingar som uppnås vid minskad energianvändning delas mellan hyresgäst och hyresvärd.

Visste du att:

EU lanserade Green Building-programmet vid införandet av energideklarationer 2009. Det riktar sig till företag och organisationer som vill effektivisera energianvändningen i sina lokaler. Kravet är att byggnaden använder 25 procent mindre energi än tidigare eller jämfört med nybyggnadskraven i Boverkets byggregler, BBR. Läs mer på Sweden Green Building Council sgbc.se

Nästa steg – den cirkulära ekonomin

Om alla levde som vi svenskar skulle det behövas mer än tre jordklot för att motsvara alla de naturresurser som vi använder. Att låna från framtida generationer är självklart inte långsiktigt hållbart och det är därför nödvändigt att vi använder våra naturresurser på ett smartare sätt.

En cirkulär ekonomi bygger på att reparera, återanvända och att se avfall som en resurs, det vill säga att göra mer med mindre resurser. Den cirkulära ekonomin handlar också om att förändra synen på ägande, att låna, hyra och leasa saker i stället för att äga dem. Det är en fördel för brukaren, som inte blir ansvarig för att underhålla produkten. Och det är en fördel för producenten, som har sina produkter och råvaror i närheten, och kan sälja dem om igen. Det handlar om att cirkulera produkterna.

I december 2015 släppte EU-kommissionen ett ambitiöst paket om cirkulär ekonomi i syfte att hjälpa Europas företag och konsumenter att ”sluta kretsloppet” i produkters livscykel. Syftet med paketet är att öka vår globala konkurrenskraft, främja hållbar ekonomisk tillväxt och skapa nya arbetstillfällen samtidigt som den negativa påverkan på klimat, miljö och hälsa minskar.

Även den svenska regeringen vill öka återanvändningen och har utifrån Sveriges miljömål tagit initiativ för att stimulera utvecklingen av cirkuläreconomiska modeller och ser nu över vilka hinder som kan finnas i lagstiftningen och vilka styrmedel eller incitament som behövs för att öka återanvändningen av produkter.

Styrmedlen ska utformas så att de stimulerar producenter, konsumenter och företag att satsa på handel med begagnade produkter, liksom på reparationer och uppgradering av produkter. Detta kan leda till nya affärsmodeller, nya företag och nya jobb. Det övergripande målet är att nå en mer resurseffektiv och cirkulär samhällsekonomi, som samtidigt begränsar påverkan på miljön.

Vad kan ditt företag göra för att bli en del av den cirkulära ekonomin?

Gott exempel: Interface producerar mattor med 55 procents återvunnet material, nylongarn och baksida. När de varit på en mäsas och haft mattor på golvet, byter mattor i sitt showroom eller har sponsrat andra med mattor vill de inte att mattorna ska bli avfall. För att förlänga livet på mattorna skänks de till skolor, Röda Korset, Fryshuset, flyktingmottagningar och Stadsmissionen. Återanvändningen underlättas genom samarbete med We Unite Design som till exempel lagt överblivna mattor i ett skolbibliotek i Solna.

Gott exempel: Vasakronan ser stor potential i ökat delande. I dag används bolagets lokaler i genomsnitt bara tio procent av tiden, om man räknar in när människor är på plats. När Stockholm blir en dygnet runt-stad, som London och New York, blir ökat delande ett måste. Vasakronan delar i dag sina egna kontor på flera sätt. Hyresgäster på resa från sin ordinarie arbetsplats får jobba i Vasakronans lokaler och man delar även med sig av tillfälligt tomma platser till företagare och leverantörer utan att ta betalt. Bolaget är också anslutet till appen Meetrd som förmedlar tomma konferenslokaler gratis. Den sociala transaktionen är viktig. Om det finns ett överflöd av obelagd yta lånar Vasakronan gärna ut den till personer som delar med sig av sin kunskap.

Klimatsmarta verktyg

Stockholms stad har tagit fram flera olika verktyg och arbetar i olika nätverk för att söka och sprida kunskap om energianvändning, klimatpåverkan, klimatsmart företagande och produkter för framtiden. Här är några av dem.

Ledningen

- Gå med i Stockholms klimatkraft för utbyte med andra företag på **stockholm.se/klimatkraft**
- Räkna ut hur mycket el som går åt på kontoret under fliken "Mitt företag" på **energiradgivningen.se**
- Gå på det årliga Energisymposiet i Stockholm som Stockholm Business Region arrangerar i samarbete med Fortum Värme. Ta del av de senaste satsningarna inom energiområdet i Stockholm.
- Gå på årliga prisutdelningen och seminariet Stockholm Cleantech Venture Day för att ta del av den senaste miljötekniken och dess innovatörer. Läs mer på **smtc.se**
- Ta del av och initiera energi- och klimatsatsningar med er branschorganisation eller företagarförening.
- Inför ett systematiskt klimat- och miljöarbete med ett miljöledningssystem. För små- och mellanstora företag finns olika miljödiplom beroende på bransch, för större företag finns EMAS och ISO14001. Kontakta din branschorganisation om miljödiplom eller kontakta en miljökonsult för mer information.

Medarbetaren

- Hitta bästa cykelvägen till jobbet på Stockholms cykelreseplanerare på **trafiken.nu/stockholm/cykel**
- Gör din egen klimatprofil på Klimatkraft på **stockholm.klimatkraft.se**
- Ladda ner eller beställ hem och läs Klimatsmart i hemmet på **stockholm.se/klimat**
- Ladda ner Det smarta köket – klimatsmarta tips och recept för alla Stockholms vardagskockar på **stockholm.se/smartakoket**
- Få och ge tips på hur vi kan leva mer klimatsmart på **facebook.com/klimatsmartastockholmare**
- Fråga Energi- och klimatrådgivningen i Stockholms län på 08-29 11 29 eller **energiradgivningen.se**
- Testa Klimatvågen om din konsumtions klimatpåverkan, kontakta miljöförvaltningen på 08-508 28 800.
- Få koll på miljöfakta och natur i staden på Stockholms miljöbarometer **stockholm.se/miljobarometern**

Fördjupning

Det finns mycket mer kunskap om strategier och åtgärder för att minska kontorets energianvändning och klimatpåverkan. Här presenteras ett urval.

Handböcker

Energirådgivningen i Stockholms län *Energiråd för företag*. 2015.

Energimyndigheten *Energikoll i små och medelstora företag – En handbok för mer effektiv användning*. 2015.

Miljöförvaltningen i Stockholms stad *Green Buildings i Stockholm*. 2010.

Energicentrum i Stockholms stad *CHECKLISTOR för hållbar energianvändning och effektivt miljöarbete inom Stockholms stad*. Projekt El-smart, Bromma. 2009.

Energicentrum i Stockholms stad *ENKÄTER för hållbar energianvändning och effektivt miljöarbete inom Stockholms stad*. Projekt El-smart, Bromma. 2009.

Per Erik Boivie *Klimatsmarta arbetsplatser. Checkhäfte*. Fackförbundet ST, Stockholm. 2008.

Energikontoret Skåne *Miljöanpassa kontoret!* Projektet Klimatanpassade kontor. 2008.

Uppsala kommun et al. *Stoppa onödan!* 2004 och *Stoppa onödan 2.0* 2008. Ett samarbetsprojekt för att minska onödig energianvändning på våra arbetsplatser.

Kristian Strand och Jonatan Ståhl *Miljöanpassa kontoret*. Högskolan Dalarna, Borlänge. 2007.

Internetlänkar

stockholm.se/klimat

Stockholms stads klimatarbete och aktiviteter.

miljobarometern.stockholm.se

Miljöbarometern visar fakta om miljön i Stockholm.

stockholm.se/klimatpakten

Stockholms nätverk för företag med klimatmål.

stockholmbusinessregion.se

Stockholms stads bolag för näringslivsservice, investeringsfrämjande och näringslivsutveckling.

foretag.stockholm.se

Stockholms stads tjänster och blanketter för företag.

stockholmcleantech.com

STING – affärsutvecklingsstöd till cleantech.

stockholminnovation.com

STING – affärsutvecklingsstöd till entreprenörer.

energiradgivningen.se

Gratis råd och information om energieffektivisering för företag i Stockholm under fliken "Mitt företag".

bramiljoval.se

ecolabel.eu

krav.se

svanen.se

tcodevelopment.com

Information om de mest kända miljömärkningarna.

eu-energystar.org

EU:s program för energieffektiv kontorsutrustning.

miljonytta.se

Exempel på existerande och framtida produkter och tjänster som minskar belastningen på miljön.

upphandlingsmyndigheten.se

Myndighet som bland annat verkar för en socialt och miljömässigt hållbar upphandling.

energimyndigheten.se

All energifakta, från affärsutveckling till elstatistik.

cradlenet.se

Nätverk som arbetar för att tillämpa och sprida information om cirkulär ekonomi i Sverige och över världen.

fastighetsagarna.se

Branschorganisation som tagit fram Grönt Hyresavtal – fastighetsbranschens första gemensamma standardmall för minskad miljöpåverkan från lokaler.

sgbc.se

Sweden Green Building Council – organisation för hållbart samhällsbyggande.

sl.se

stockholmparkering.se

trafiken.nu/stockholm/cykel

citybikes.se

stockholm.se/cykla

Information om hur du kan färdas klimatsmart i Stockholm.

oppenfjarrvarme.fortum.se

En marknadsplats för handel med överskottsvärme.

Källor

Stockholms stads miljöförvaltning *Stockholms miljöhandbok*. 2006

Stockholms stads miljöförvaltning *Energikollen*. 2008

Stockholms stads miljöförvaltning *Klimatsmart i hemmet*. 2009

Stockholms stads miljöförvaltning *Green Buildings i Stockholm*. 2010

Stockholms stads miljöförvaltning och Carola Magnusson *Det smarta köket*. 2015

Stockholms stads miljöförvaltning. *Klimatsmart i Stockholm. Tema Cirkulär ekonomi*. Bilaga i Dagens Nyheter 17 juni 2016

Energirådgivningen i Stockholms län **energiradgivningen.se**

Energimyndigheten *Förbättrad energistatistik för lokaler – Stegvis STIL Rapport för år 1. Inventeringar av kontor och förvaltningsbyggnader*. ER 2007:34 sid. 22. 2007

Livsmedelsverket *Miljösmarta matval*. 2009

Naturvårdsverket *Konsumtionens klimatpåverkan*. Rapport 5903. 2008

Naturvårdsverket *Allmänheten och klimatförändringen 2015*. Rapport 2015-05-22

Förstudie – Entréer. Projektnummer 2012:7

Författare, K-Konsult Energi Stockholm AB Stockholm. December 2012

Leverantör av miljöförvaltningens datorer

Tillverkare av kopiatorer

Stena Scanpaper

[illegible]

Om du har några frågor eller synpunkter, hör av dig till oss:

08-508 28 800

miljoforvaltningen@stockholm.se

Miljöförvaltningen
Tekniska nämndhuset
Box 8136
104 20 Stockholm

stockholm.se/klimat
stockholm.se/klimatpakten
facebook.com/klimatsmartastockholmare

